

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยต่างๆ ต้องเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกที่มีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้น รุนแรง โดยสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ได้แก่ ความรู้จากสติปัญญาและความสามารถของคนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และการศึกษา ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดพลังอำนาจของชาติในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้สามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมโลก โดยจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จึงแสดงจุดเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลังการพัฒนาของประเทศไทยในอนาคต

การจัดกระบวนการเรียนการสอนของไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีลักษณะ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ เนื่องจากการศึกษาในช่วงที่ผ่านมาครูเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการให้ความรู้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ถือว่าครูเป็นผู้สำคัญที่สุดที่จะถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียน ครูส่วนใหญ่จึงจัดการเรียนรู้โดยขึ้นอยู่กับความสะดวกที่จะสอนของตนเอง ดังนั้นในอดีตที่ผ่านมาครูจึงมักจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการบอกเล่าหรือการให้ผู้เรียน จำความรู้ของครูให้ได้มากที่สุด และทำให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาในด้านการคิด วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แต่ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้ มิใช่เรียนรู้เพื่อพึ่งพิงผู้อื่นอีกต่อไป แต่คนที่จะสามารถพึ่งตนเองได้ต้องเป็นคนที่รู้จักคิด รู้จักตนเอง รู้จักสังเคราะห์ความรู้ รู้จักสร้างความรู้ด้วยตนเอง และรู้จักนำความรู้ไปใช้ ไม่ใช่ผู้ที่รู้จักจำและทำตามอีกต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, น.ป.ป. : 7 – 9)

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในปัจจุบัน จึงยอมรับการบริหารโดยใช้ระบบประกันคุณภาพมากกว่าระบบการควบคุมคุณภาพอย่างเช่นในอดีตที่เคยเป็นมา เนื่องจากระบบการควบคุมคุณภาพมุ่งแก้ไขปัญหาหลังจากเกิดการสูญเสีย / ความผิดพลาดขึ้นแล้ว แต่ระบบการประกันคุณภาพมุ่งเน้นการป้องกันโดยสร้างวิธีการที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกให้มากที่สุด เพื่อลดโอกาส

ที่ผลผลิตจะไม่เป็นไปตามคุณภาพที่วางไว้ แนวคิดเรื่องนี้ได้แพร่เข้าสู่วงการต่างๆ รวมทั้งวงการศึกษ

จากข้อความข้างต้นจึงเป็นเหตุให้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 มีบทบัญญัติว่าด้วยการทำงานของรัฐบาลในการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้้นำในการปรับเปลี่ยนสังคมไทยให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายจะเป็นตัวบังคับซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับบุคลากรของสังคมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีกลไกในการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถเปิดโอกาสให้สาธารณชนเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ และจากสาระบัญญัติในหมวด 6 มาตรา 48 , 49 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยจัดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกโดยย่อว่า “สมศ.” มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นอกจากนี้ ในบทเฉพาะกาล มาตรา 72 วรรคสาม ยังกำหนดไว้ว่า “ภายในหกปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ ให้กระทรวงจัดให้มีระบบการประเมินภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ , 2542) ซึ่งก็หมายความว่า

การศึกษาในประเทศไทยแบ่งออกเป็น การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นแบ่งออกเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตามมาตรา 18 มีสาระที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้ 1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะ

แรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น 2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น 3. ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จะเห็นได้ว่าการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (ก่อนระดับอุดมศึกษา) นี้มีความสำคัญกับทุกคน ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 43 กำหนดให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

เมื่อมีการนำสิ่งใหม่หรือระบบการทำงานใหม่ๆเข้ามาใช้ จะพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นซึ่งจะเกิดผลกระทบอาจจะโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม ต่อหน่วยงานนั้นๆ หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นๆ ดังเช่น การศึกษาของกัญญาพัฒน์ นนทะนาคร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลกระทบของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่มีต่อการปฏิรูปการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครูใน พ.ศ. 2553 พบว่าเกิดผลกระทบในด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดปัจจัยพื้นฐานการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และ การศึกษาของจันทร์เพ็ญ กล่อมใจขาว (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลกระทบของระบบห้องสมุดอัตโนมัติต่อการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคในด้านคุณสมบัติเฉพาะ ตำแหน่ง งานที่รับผิดชอบ และความพึงพอใจในการทำงาน เช่นเดียวกับประเวศ รัตนวงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลกระทบของการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ต่อขวัญ กำลั้งใจของครู และพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน และการศึกษาของ พัศตรีวิภา โพธิ์ศรี (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลกระทบของการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ต่อการเตรียมตัวเพื่อสอบคัดเลือกของนักเรียน และการสอนของครูในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญ จังหวัดสกลนคร เป็นต้น

การจัดการศึกษาของไทยเดิมที่ยอมรับการบริหารโดยใช้ระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะมุ่งแก้ไขปัญหาหรือข้อผิดพลาดหลังจากเกิดปัญหาแล้ว เปลี่ยนมาเป็นระบบประกันคุณภาพการศึกษามุ่งเน้นการป้องกันโดยสร้างวิธีการที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกให้มากที่สุด เพื่อลดโอกาสที่ผลผลิตซึ่งก็คือผู้เรียนจะไม่เป็นไปตามคุณภาพที่สถานศึกษาวางไว้ ซึ่งการ

เปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งที่ได้ใช้ระบบประกันคุณภาพและบุคคลที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงก็คือ ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาให้เต็มไปด้วยความวิตกกังวลให้กับครู อาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง และอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจ ตลอดจนขวัญและกำลังใจของครูต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มเติมจากภาระการสอน

จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แบ่งเป็น 20 อำเภอ 3 กิ่งอำเภอ และแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 4 เขตพื้นที่การศึกษา พื้นที่การศึกษาเขต 1 ประกอบไปด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอลานสกา อำเภอพระพรหม และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ พื้นที่การศึกษาเขต 2 ประกอบด้วย 6 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอทุ่งสง อำเภอนาบอน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอดวง อำเภอพิปูน อำเภอถ้ำพระพรหม กิ่งอำเภอบางขัน และกิ่งอำเภอช้างกลาง พื้นที่การศึกษาเขต 3 ประกอบไปด้วย 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอชะอวด อำเภอหัวไทร อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอปากพนัง และอำเภอร่อนพิบูลย์ และพื้นที่การศึกษาเขต 4 ประกอบไปด้วย 4 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอสิชล อำเภอท่าศาลา อำเภอขนอม และกิ่งอำเภอนบพิตำ ซึ่งทั้งพื้นที่การศึกษาทั้ง 4 เขต ได้แสดงจุดเน้นในพันธกิจ (MISSION) ให้สถานศึกษาในสังกัดได้ประกันคุณภาพการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน (กิตติกร ช่วยหนู , บรรณาธิการ , 2546)

จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อจะเป็นการควบคุมคุณภาพของการจัดการศึกษาของแต่ละสถานการศึกษา ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ใหม่ สำหรับผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อครู ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลอันจะเป็นแนวทางในการนำระบบประกันคุณภาพมาใช้กับสถานศึกษาในจังหวัดอื่นๆ ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครู ในด้านดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการพัฒนาตนเอง
- 1.2 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- 1.3 ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครูในแต่ละด้าน โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับโรงเรียน ขนาดโรงเรียน การได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก และ เขตพื้นที่การศึกษา

สมมติฐาน

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

2. ครูที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

4. ครูที่ทำการสอนในระดับโรงเรียนต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

5. ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

6. ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว กับโรงเรียนที่อยู่ในระหว่างรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก มีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

7. ครูที่ทำการสอนอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบถึงผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครู ในด้านดังต่อไปนี้

1.1.1 ด้านการพัฒนาตนเอง

1.1.2 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1.1.3 ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.2 ทำให้ทราบความแตกต่างของผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครูในแต่ละด้าน ตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับโรงเรียน ขนาดโรงเรียน การได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก และ เขตพื้นที่การศึกษา

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อเป็นข้อมูลให้สถานศึกษาได้รับทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและสามารถนำไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และแก้ไข ในกรณีเกิดผลกระทบที่ไม่ดี และส่งเสริมหรือสนับสนุนเพิ่มเติม ในกรณีที่เกิดผลกระทบในทางที่ดี

2.2 เพื่อเป็นข้อมูลให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอื่นๆ ได้รับทราบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครู อาจารย์ ในปีการศึกษา 2547 ที่สังกัด ในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 13,102 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 เพศ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- เพศชาย
- เพศหญิง

2.1.2 สถานภาพการสมรส แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

- โสด
- สมรส
- หย่าร้าง / หม้าย

2.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

- ต่ำกว่า 16 ปี
- 16 – 20 ปี
- 21 – 25 ปี
- 26 – 30 ปี
- 31 ปีขึ้นไป

2.1.4 ระดับโรงเรียน

- โรงเรียนระดับประถมศึกษา
- โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.1.5 ขนาดโรงเรียน

- ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน)
- ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 – 800 คน)

- ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 801 ขึ้นไป)
- 2.1.6 การได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก
  - ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว
  - กำลังรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก
- 2.1.7 เขตพื้นที่การศึกษา
  - เขต 1
  - เขต 2
  - เขต 3
  - เขต 4

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครู ในด้านต่อไปนี้

- 2.2.1 ผลกระทบด้านการพัฒนาตนเองของครู
- 2.2.2 ผลกระทบด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- 2.2.3 ผลกระทบด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครู ในด้านต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และ ปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีต่อตัวครู มีลักษณะเป็น คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย คือ

- 3.1 ผลกระทบด้านการพัฒนาตนเองของครู
- 3.2 ผลกระทบด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- 3.3 ผลกระทบด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ผลกระทบ หมายถึง อิทธิพลที่เกิดจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่นำมาใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ ของโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของโรงเรียน จะทำให้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพ อันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม
3. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาซึ่งจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
5. ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนหรือมีหน้าที่รับผิดชอบในโรงเรียน ซึ่งจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
6. ผลกระทบด้านการพัฒนาตนเอง หมายถึง อิทธิพลที่เกิดจากการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนจนกระทั่งวันที่เก็บข้อมูลการวิจัย ที่มีต่อ การเข้ารับการฝึกอบรม การศึกษาต่อ การศึกษาหาความรู้ต่างๆ จากตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องและ การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ซึ่งพิจารณาได้จากผลการตอบแบบสอบถามวัด ผลกระทบด้านการพัฒนาตนเองของครู ในตอนที่ 2.1
7. ผลกระทบด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง อิทธิพลที่เกิดจากการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนจนกระทั่งวันที่เก็บข้อมูลการวิจัย ที่มีต่อความรู้สึกต่อการปฏิบัติงานในด้านดังต่อไปนี้ นโยบายและการบริหาร การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เงินเดือนและเงินอื่นๆ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า ลักษณะของงาน และความรับผิดชอบ ซึ่งพิจารณาได้จากผลการตอบแบบสอบถามวัดผลกระทบด้านความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในตอนที่ 2.2
8. ผลกระทบด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง อิทธิพลที่เกิดจากการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนจนกระทั่งวันที่เก็บข้อมูลการวิจัย ที่มีต่อภาวะจิตใจและอารมณ์ของครู ซึ่งส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ทศนคติในการทำงาน การจัดสวัสดิการ และ ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ซึ่ง

พิจารณาได้จากผลการตอบแบบสอบถามวัด ผลกระทบด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในตอนที่ 2.3

9. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่งข้าราชการครู ซึ่งแบ่งออกเป็น ต่ำกว่า 16 ปี 16 – 20 ปี 21- 25 ปี 26 – 30 ปี และ 31 ปีขึ้นไป

10. โรงเรียนระดับประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งจะมีถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช

11. โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช

12. ขนาดของโรงเรียน คือ การแบ่งโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยแบ่งตามจำนวนนักเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 500 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 – 800 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป

13. โรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ภายในวันที่ทำการเก็บข้อมูลการวิจัย

14. โรงเรียนที่กำลังรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ยังไม่ได้การประเมินคุณภาพ หรือกำลังรอรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จนกระทั่งวันที่ทำการเก็บข้อมูลการวิจัย